

Motion till riksdagen 2017/18:4007

av **Mats Green m.fl. (M, C)**

med anledning av prop. 2017/18:121 Modernare adoptionsregler

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnets rätt att yttra sig i adoptionsutredningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationell adoption och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheterna till adoption för samkönade par och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om adoption kopplad till surrogatarrangemang och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi välkomnar i stort förslagen i propositionen, som innebär en modernisering av adoptionsreglerna och en anpassning till att familjekonstellationer kan se olika ut. I framtidens adoptionsregler måste den moderna familjens olika förutsättningar beaktas, och att stärka barnets bästa ska alltid vara den självklara utgångspunkten. Barn är under hela uppväxten beroende av att föräldrarna eller andra vuxna tar ansvar för att de får en trygg och fast tillvaro hos någon som älskar, skyddar och tar hand om dem. Utgångspunkten för modernare adoptionsregler samt förändringar i annan lagstiftning måste säkerställa starkare skydd för barnen från att fara illa. Detta kräver ett rättssystem som, vid exempelvis vårdnadstvister och vid omhändertagande, utgår från barnets behov nu och i framtiden. Vi ser det därför som en brist i propositionen att barnets rätt att yttra sig över en adoption inte säkerställts tillräckligt väl.

Barnets rätt att yttra sig i adoptionsutredningen

Barnets samtycke i utredningens förslag är i huvudsak bra, men vi vill betona att barnets ålder inte bör vara styrande även yngre ska kunna få samtycka. Ansatsen måste vara att barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör adoptionen och att

barnets åsikter och inställning ska tillmätas ”stor” betydelse i förhållande till dess ålder och mognad. Förslaget skulle då även stämma överens med de krav som barnkonventionen ställer upp för barnets delaktighet.

Nationell adoption eller inhemsk adoption

Barnets bästa bör prövas vid långvariga familjehemsplaceringar av små barn. Ett samtal om möjlig adoption bör tas upp av socialtjänsten med de biologiska föräldrar som har så allvarliga svårigheter att de inte heller senare kommer kunna axla föräldransvaret.

Adoption är helt enkelt en fråga som inte ställs. Adoption skulle kunna vara ”barnets bästa” men upplevs i Sverige stå i strid mot tanken på att barn alltid, och i alla lägen, ska tillbaka till sina biologiska föräldrar. Denna ”föräldrarätt” till barnet väger i svensk praxis tyngre än barnets rätt till föräldrar. Det är fel utgångspunkt.

Samtidigt bör lagen skärpas så att de som adopterar inom Sverige ska vara skyldiga att respektera öppenhet och transparens – vi värnar barns rätt till sitt ursprung.

Socialstyrelsen har kartlagt i vilken utsträckning socialnämnderna väcker frågan om adoption för barn som är eller kan komma att bli placerade i familjehem. Enligt kartläggningen väcks frågan av nämnderna om adoption i mycket liten utsträckning och för få barn, vilket bl.a. kan bero på att det inte framgår av lagstiftningen eller vägledningar att socialtjänsten bör uppmärksamma möjligheten till adoption för barn som är eller kan komma att placeras i familjehem. Samtidigt anser Socialstyrelsen att adoption framför allt kan vara ett alternativ för en liten grupp barn som är eller kan komma att bli familjehemsplacerade – barn som saknar föräldrar i livet och barn som placeras som späda och inte kan leva med sina biologiska föräldrar. Vi vill se över hur möjligheterna till nationella adoptioner kan stärkas. I detta arbete ska säkerställas att individuella bedömningar görs samt att de blivande adoptivföräldrarnas lämplighet utreds först för att uppnå barnets bästa. I detta avseende bör Socialstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en långsiktig och hållbar strategi för nationella adoptioner.

Bättre möjligheter till adoption

Samkönade par har sedan 2003 haft möjlighet att bli adoptivföräldrar, men ännu har bara ett barn förmedlats genom internationell adoption till ett samkönat par. När Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (MIA) frågar utländska myndigheter om möjligheten för samkönade par att adoptera i de olika ursprungsländerna har svaret hittills i samtliga fall, utom från Sydafrika och Colombia, blivit att detta inte är möjligt.

När det gäller nationella adoptioner har det, bortsett från närståendeadoptioner, endast förekommit i ett fåtal fall att barn har adopterats till samkönade par. Förutsättningarna för samkönade pars möjligheter till adoption behöver tydligt förbättras. Därför behövs insatser för att stärka möjligheterna till såväl nationell som internationell adoption.

Adoption kopplad till surrogatarrangemang

Utrymmet för att erkänna ett utländskt avgörande om adoption efter ett surrogatarrangemang i utlandet verkar vara begränsat. Detsamma gäller för en svensk domstols möjligheter att pröva en ansökan om adoption innan barnet kommer till Sverige. Det finns inte heller några vägledande avgöranden i frågor som rör adoption efter ett surrogatarrangemang i utlandet. Även på detta område måste rättsläget därför

betraktas som oklart. Regeringen bör även i detta fall se över frågan om adoption och närståendeadoption utifrån barnets intresse av rättsliga föräldrar och trygghet samt de specifika omständigheter som surrogatmoderskap utomlands medför.

Mats Green (M)

Carl-Oskar Bohlin (M)

Lars Beckman (M)

Cecilie Tenfjord-Toftby (M)

Ola Johansson (C)